

A KATONA JÓZSEF KÖNYVTÁR STRATÉGIAI TERVE 2019-2022

2019

NY63

A dokumentum címe	A Katona József Könyvtár stratégiai terve
Verziószám	3.0
Fájlnev	Strategiai_terv_2019-2022
Oldalszám	19
Készítette	Folyamat munkacsoport (Huszkáné Horvát Andrea, Lukács Mária, Padányi Emese, Szurokné Tóth Gyöngyi)
Jóváhagyta	Minőségirányítási Tanács
A jóváhagyás dátuma	2019. január 14.
A hatálybalépés dátuma	2019. január 14.

A MÓDOSÍTÁSOK LISTÁJA

VER-ZIÓ	FÁJLNÉV	OLDAL SZÁM	MÓDOSÍTOTTA	JÓVÁ-HAGYTA	JÓVÁ-HAGYÁS DÁTUMA	HATÁLYBA LÉPÉS DÁTUMA
1.0	A Katona József Könyvtár stratégiai terve	16	MICS	MICS	2012.04.30.	2012.04.30.
2.0	A Katona József Könyvtár stratégiai terve	16	MIT	MIT	2017. 04. 10.	2017.04.10.

Beukolai Zsolt

Minőségirányítási Tanács
vezetője

Beukolai Zsolt

igazgató

TARTALOM

I. A KÖNYVTÁR RÖVID BEMUTATÁSA	3
II. JÖVŐKÉP	5
III. KÜLDETÉSNYILATKOZAT.....	6
IV. A MAKROKÖRNYEZET BEMUTATÁSA – PGTTJ ANALÍZIS	7
V. MIKROKÖRNYEZET BEMUTATÁSA.....	10
VI. STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI TERÜLETEK 2019-2022.....	13
VII. FINANSZÍROZÁSI FORRÁSOK SZÁMBA VÉTELE	18
VIII. A MEGVALÓSULÁS VÁRHATÓ HATÁSAI.....	19

I. A könyvtár rövid bemutatása

A Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár a hazai könyvtári rendszer egyik legjelentősebb intézménye. 1897-ben városi könyvtárként indult útjára, 1952 óta megyei könyvtárként működik. 1996-tól pedig új épületben szolgáltat.

2014-ben *Minősített Könyvtár* címet kapott, majd 2015-ben a szakmában elsőként elnyerte a *Könyvtári Minőségi Díjat*. A városközponti könyvtár naponta 1500 látogatót fogad, emellett folyamatosan növekszik a távhasználatok száma is. Intézményünk meghatározó szerepet tölt be nemcsak a város és a térség életében, de országos szinten is. Több évtized óta folyó olvasásnépszerűsítő, tanulást támogató, környezetismereti játékaik közismertek.

2012 óta két fenntartóváltás is történt intézményünk életében. Előbb a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzattól rövid időre állami fenntartásba, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium fennhatósága alá kerültünk, majd 2013. január 1-től a megyei könyvtárnak otthont adó település, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata lett intézményünk fenntartója. A jogszabályi változások ellenére könyvtárunk működési, szolgáltatási területe továbbra sem változott.

Megyei hatókörű városi könyvtárként *Bács-Kiskun megye kistelepülésein* több mint 100 ezer ember könyvtárellátásáról gondoskodunk, mint ahogy a megyeszékhelyen is. A kecskeméti lakosságot a Piaristák terén álló főépület mellett *hat fiókkönyvtárban* szolgáljuk, melyek egy részét az utóbbi években mind az épület állapotát tekintve, mind infrastruktúrájában felújítottuk. A fiókkönyvtári hálózatnak köszönhetően a belvárostól távolabb, Kecskemét peremterületein élő polgárokhoz is eljut kulturaközvetítő szolgáltatásunk.

Könyvtárunk szlogenje – *Katona József Könyvtár egy életen át!* – jól kifejezi azt a törekvésünket, hogy valamennyi korosztály számára kínálunk tartalmas szolgáltatásokat a babáktól az időskorúakig.

Miközben a Bács-Kiskun megyében élők közvetlen és közvetett könyvtári ellátását végezzük, könyvtárunk szerepe változatlanul meghatározó az *Országos Dokumentum-ellátási Rendszerben*, mivel az évente más könyvtárak számára kölcsönadott dokumentumok száma meghaladja a 10 ezer darabot.

Az elmúlt években megtörtént a *Bács-Kiskun Megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer* kiépítése, így 90 település könyvtári szolgáltatóhelyén veheti igénybe a lakosság korszerű szolgáltatásainkat. Ezeken a helyeken folyamatos a lakosság és a könyvtárosok szervezett tanulása is, rendszeresek a közösségi programok. További 19 településsel is szakmai kapcsolatban vagyunk.

Könyvtárunk *akkreditált felnőttképző intézmény*ként szervezi a könyvtáros szakma minőségirányítási tanfolyamait, és jelentős szerepet vállal a lakossági internet tanfolyamok megvalósításában is.

Az intézmény 2000 óta kiemelten foglalkozik az európai uniós információszolgáltatással. 2004 óta az Európai Bizottság által támogatott *Europe Direct Bács-Kiskun Megyei Európai Információs Pont*ot működteti a nemzetközi hálózat tagjaként.

2018-ban pályázati forrásból jelentős átalakítások történtek a könyvtárban, melyekkel a felhasználók és partnerek igényeihez alkalmazkodtunk. A földszinten a Gyermekvilág mellett elkészült a *Mesekuckó*, amely a legkisebbek foglalkozásaihoz (mesemondás, bábozás) nyújt barátságos helyet. Az első emeleten a *Kreatív Stúdió*ban lehetőség van saját videó- és hangfelvételek készítésére, és ezek utómunkálataira. Az *Európa Gyűjtemény* teljes állományát a 2. emeletre helyeztük át. A helyén nagyobb teret kapott a *kölcsönözhető szakirodalmi állomány*. A 2. emeleten adtuk át a felnőtteknek szóló *közösségfejlesztő teret*, mely alkalmas kiscsoportos foglalkozások, előadások megtartására. A felújításokhoz kapcsolódva megújult az első és második emeleti mosdó, majd 2019-ben fenntartói támogatással korszerűsítettük a földszinti mosdókat, illetve korszerűbb liftek állnak a látogatók és a dolgozók rendelkezésére.

Szintén pályázati forrásból, 2019-ben teljesen megújul az *Infotéka*: 15 új számítógéppel, bútorokkal és egy új, multifunkciós fénymásológéppel állunk a használók rendelkezésére. A 2. emeleten *Digitális Oktató Labort* alakítunk ki, mely alapvetően a digitális írás-olvasás ismereteinek elsajátítását kínálja szervezett csoportos tanfolyam keretében. Célunk olyan tanulói tér kialakítása, amely akadálymentesen, minden használó számára egyenlő esélyt biztosít a tanuláshoz. A digitális labor minden eszközzel rendelkezik, ami a korszerű tanulás alapja, megfelelő számú munkaállomás áll a hallgatók rendelkezésére, illetve további kreatív IKT eszközök.

Tevékenységünk egyik alapkoncepciója, hogy együttműködünk minden olyan intézménnyel, civil szervezettel, akikkel összefogva az életen át tartó tanulás akadályainak leküzdésében, a formális és informális tanulás lehetőségeinek megteremtésében, a szabadidő kulturált eltöltésében segíthetünk.

A közkönyvtárak egyre jelentősebb *esélyteremtő szerepének* megfelelően, a szociálisan *hátrányos helyzetű vagy egészségükben károsodott emberek* számára igyekszünk megteremteni azokat a lehetőségeket, amelyek csökkentik kirekesztettségüket, támogatjuk információhoz való hozzájutásukat, tájékozódásukat. Intézményünk teljes egészében akadálymentes, több sikeres pályázatnak köszönhetően számos speciális eszközzel (nagyítógép, beszélő számítógép, felolvasó szkenner, stb.) rendelkezünk. Rendszeres kapcsolatunk van a fogyatékkal élők szervezeteivel. „*Otthon Könyvtár*” szolgáltatásunk évente 12-14 ezer dokumentumot szállít házhoz az időseknek, betegeknek, otthonukhoz kötötteknek.

Fontos feladatnak tekintjük a *megyében élő nemzetiségi lakosság ellátását* anyanyelvük irodalmával, információkkal, különböző programokkal.

Bababarát könyvtárként célunk, hogy a lehető legkorábban fogadni tudjuk foglalkozásainkon a kisbabákat szüleikkel. Ennek érdekében a babák szoptatására, gondozására alkalmas helyet alakítottunk ki, amiért 2007 őszén elnyertük a „*Bababarát terület*” minősítést a Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottságtól.

Közösségi programjaink széles érdeklődésre tartanak számot nemcsak a városban, hanem a térségben is. Az országos szakmai programok koordinálásában továbbra is vezető szerepet töltünk be.

Több lábon álló gazdálkodásunk kiegyensúlyozott, jelentős a külső forrás bevonása eredményes pályázatainknak köszönhetően.

II. Jövőkép

„*Katona József Könyvtár egy életen át!*”- jelmondatunk minden korosztály számára folyamatosan nyitott intézményt képvisel.

A könyvtár egy olyan találkozási hely, népszerű közösségi tér, ahol mindenki hátrányos megkülönböztetés nélkül kap lehetőséget egyéni és csoportos ismeretszerzésre. A hagyományos könyvtári dokumentumok és szolgáltatások mellett digitális tartalmakkal, korszerű szaktudással rendelkező munkatársakkal, új technológiai eszközökre épülő innovatív szolgáltatásokkal segítjük az információkeresést és a szabadidő minőségi eltöltését.

A Katona József Könyvtár továbbra is meghatározó szerepet tölt be Kecskemét város és Bács-Kiskun megye kulturális közéletében, ugyanakkor változatlanul közreműködője lesz az országos szintű szakmai együttműködéseknek. Az egységes közkönyvtári rendszer kiépítése befejeződik a megye kistépülésein, így egyre több lehetőség kínálkozik a könyvtárak szolgáltatásainak bővítésére.

Különösen a családi programok, a történelmi múltunkat elemző, a környezettudatos magatartást vállaló előadások, a robotikára épülő, kreatív foglalkozások válnak népszerűvé. A legkisebbek továbbra is a mesebirodalmat keresik, ami a fiatal szülők körében egyre tudatosabb lesz. Az idősödő korosztály könyvtári aktivitása személyes kapcsolatok révén is növekszik, a tinik megnyerésében azonban sok múlik az őket elérő, megszólító kommunikáción.

Megújuló energiaforrásokkal törekszünk Földünk megóvására, hogy valódi „zöld könyvtárként” példát mutassunk más közgyűjtemények számára.

Az egész könyvtáráépületben villámgyors WiFi eléréssel biztosítjuk használóinknak a hatékony információszerzést, támogatjuk az elmélyült kutatómunkát.

Könyvtárunk szoros szolgáltatási kapcsolatba kerül az Országos Széchényi Könyvtárral, elsősorban a virtuális világban.

A könyvtáros társadalom jelentős mértékben változik, átalakulnak a prioritások a generációváltással. Kisebb szerepe lesz a munkahelyhez kötődésnek, lazulnak a kapcsolatok, a közös értékrend megteremtése még nagyobb figyelmet igényel. Ugyanakkor a kötetlenebb formák, atipikus munkahelyi jelenlét pozitív változásokat is hozhat a hatékonyságban, eredményességben.

Továbbra is lesz Meseország, Barátunk a természet, Kincskereső tábor, Utazók klubja, Együtténeklők, KönyvtárMozi, de kialakulnak új kisközösségek, kreatív csoportok is.

A könyvtárosok megbecsülése érdemben változik, de lassú folyamat lesz a pálya újra vonzóvá tétele.

A társadalom érdeklődése nem fog csökkenni a könyvtárak szolgáltatásai iránt, de átrendeződnek a hangsúlyok a virtuális világ felé.

III. Küldetésnyilatkozat

"Katona József Könyvtár egy életen át!"

A Katona József Könyvtár - a kor kihívásainak megfelelően - szolgáltatásaival, az élethosszig tartó tanulás támogatásával, a közösségi együttlét lehetőségének biztosításával a társadalom széles köréhez folyamatosan jusson el.

Társadalmi szerepvállalásával járuljon hozzá az emberek tájékozottságához, környezettudatos, egészséges, harmonikus életviteléhez, boldogulásához.

A gyerekek és fiatalok olvasáskultúrájának fejlesztésével az új generációk érték központú világszemléletét táplálja.

A digitális írástudás terjesztésével szolgálja az idősebb generáció tagjait, szolgáltatásaival csökkentse a hátrányos helyzetűek társadalmi kirekesztődésének veszélyét.

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működtetésével nyújtson magas színvonalú könyvtári ellátást a megye kistélepüléseinek élőknek, segítse a települések könyvtárainak szakmai munkáját.

A Bács-Kiskun megyére vonatkozó dokumentumok gyűjtésével és szolgáltatásával erősítse a helyi értékek megbecsülését és a nemzeti összetartozást.

IV. A makrokörnyezet bemutatása – PGGTJ analízis

Politikai környezet

Magyarország 15 éve tagja az Európai Uniónak, így a közösségi és nemzeti politika egyaránt érvényesül hazánkban. Kiemelt területet képvisel könyvtárunkban éppen ezért az Európai Bizottság Magyarországi Képviselőtével, az Európai Parlament Kapcsolattartói Irodájával való együttműködés Europe Direct irodánk feladatain keresztül.

Új ciklus kezdődik az Európai Unióban a 2019. évi választásokkal, amelyek több területen hoznak változásokat. Új vezetők kerülnek az egyes testületek élére, változhatnak azok a prioritások, amelyeket támogat az EU.

Az Európai Unió 2021- 2027 közötti költségvetésének felosztása, elfogadása jelentős mértékben befolyásolja Magyarország fejlesztési lehetőségeit.

A 2021–2027-es időszakban az uniós beruházásokat az alábbi öt fő célkitűzés viszi majd előre:

„A regionális fejlesztési beruházások erőteljesen az 1. és 2. célkitűzésre helyezik majd a hangsúlyt. Az ERFA és a Kohéziós Alap erőforrásainak 65 %-85 %-át e prioritásokra alkalmazzák, a (tagállamok) relatív gazdagság(á)tól függően.

Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül.

Zöldebb, karbonmentes Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel.

Jobban összekapcsolódó Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal.

Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával.

A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Unió-szerte való támogatása révén.

...A kohéziós politika a továbbiakban is **támogatja a helyi irányítású fejlesztési stratégiákat, és eszközöket nyújt a helyi önkormányzatoknak a források kezeléséhez.** A kohéziós politika városi dimenziója megerősödik: **az ERFA 6%-át fenntartható városfejlesztésre fordítják,** emellett pedig elindul az **Európai Városfejlesztési Kezdeményezés,** amely a városi hatóságok új hálózat- és kapacitásépítési programja.”

(Forrás:[https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/2021_2027/#2:Regionális fejlesztés és kohézió 2020 után](https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/2021_2027/#2:Regionális_fejlesztés_és_kohézió_2020_után))

A következő évek fő kérdése feltehetően a *klímavédelem* lesz. Célkitűzés, hogy 2030-ra hazánkban az energia 90 százalékát olyan forrásból nyerjük majd, amelynek nincs CO₂ tartalma.

A jelenlegi hazai politikai vezetés a 2030-as időhorizontban gondolkodik. Szeretnék, ha addigra az EU öt legjobb, legversenyképesebb országa közé tartoznánk, ahol a legjobb élni, lakni és dolgozni. Szándékában áll a kabinetnek elérni, hogy a gyorsforgalmi utak menjenek el az államhatárokon és hozzákezdjünk Közép-Európa gazdasági megépítéséhez is.

Gazdaság

Hazai gazdaságunk kitettsége miatt egyértelműen fontos számunkra az Európai Unió tagállamainak kiegyensúlyozott, stabil gazdálkodása, amely befolyásolja az EU elosztható forrásait is. Fejlesztéseink – különösen a kulturális területen – nagymértékben függenek attól, hogy hogyan fog alakulni az 5 prioritás költségkerete tagállamonként, milyen lesz a hazai forráselosztás szakterületenként.

Számunkra fontos a *kiszámítható gazdasági környezet*, hiszen költségvetési intézményként érzékenyen reagálunk a nem várt változásokra. A hazai gazdaság erősödése a kulturális intézmények finanszírozására is pozitívan hathat. A több forrásból történő ellátás – állami, önkormányzati támogatás, szolgáltatási, pályázati bevételek – mindenképpen továbbra is kiemelt szempont.

Alapvetően azért a hazai forrásaink alakulása a biztos pont, főleg a működési kiadásaink szempontjából. Biztató, hogy az elmúlt években az államháztartás mérlege pozitív irányban változott, csökkent a magyar államadósság. A GDP 2018 év végén 5 százalékkal nőtt az egy évvel korábbihoz képest.

2015 óta 34 százalékkal nőtt a bruttó átlagkereset. Jelentős lépéseket tesz a magyar kormány a *bérfelzárkózás* érdekében (2018-ban az előző évhez viszonyítva 12 százalékkal emelkedett a bruttó átlagkereset, amivel elsők lettünk az Unióban), de ez sajnos a közgyűjteményi dolgozók keresetén még nem érzékelhető. A garantált bérminimum emelése azt eredményezte, hogy a változatlan bértábla mellett teljesen összeecsúsztak a bérek, nincs meg a differenciáláshoz szükséges forrás. Ez a bérfeszültség az egyre növekvő fluktuáció veszélyét rejti magában.

A minimálbér és a garantált bérminimum emelése ellenére még mindig a magyarok 25,6 százalékát, vagyis a lakosság negyedét fenyegeti a szegénység vagy a társadalmi kirekesztettség, amivel a 8. legrosszabb helyen vagyunk az EU-ban.

Társadalom

A demográfiai adatokat tekintve a népesség 2018-ban az Európai Unió 18 tagországban nőtt, tízben pedig – köztük Magyarországon – csökkent (szomorú, hogy a halálozási arány tekintében vezetjük a sort). Ugyan a csökkenés megállítása még hosszú folyamat, a magyar kormány kiemelt prioritása a családpolitika, A családtámogató intézkedések hatása várhatóan érezhető lesz, ezért különösen fontosak lesznek azok a könyvtári programok, amelyeken a családok együtt vehetnek részt.

Magyarországon a munkanélküliség az elmúlt években 5 százalék alá csökkent, köszönhetően a 2011-ben kialakított közfoglalkoztatási rendszernek és a 2013-ban bevezetett Munkahelyvédelmi Akciótervnek: a 20-64 éves korosztály foglalkoztatottságában mára nemhogy elérte, de érdemben meg is haladta az EU-átlagot. Ugyanakkor a hosszú időn keresztül munkanélküliként élők közül sokan olyan rossz kompetenciákkal rendelkeznek, amivel nem tudnak foglalkoztatott állományba kerülni.

Az Eurostat fenntartható fejlődéssel foglalkozó jelentése szerint bár az uniós polgárok egyre egészségesebb életmódot folytatnak és nőtt a várható élettartam is, a magyarok továbbra is élen járnak a túlsúlyosságban, sereghajtók a várható élettartam tekintetében, és toronymagasan vezetik a krónikus betegségekből fakadó halálozásokról számot adó listát.

Továbbra is feladat az ország által 2020-ig vállalt uniós célkitűzés, miszerint 10 százalékra csökkentjük a végzettség nélküli iskolaelhagyók arányát. A diplomások arányára tett vállalásunkat ugyan teljesítettük, de a felsőoktatásban tanulók száma 22 százalékkal esett vissza az évtized elejéhez képest.

Egy, az Emberi Erőforrások Minisztériuma számára készült friss tanulmány szerint a magyarok 40 százaléka nem beszél semmilyen idegen nyelvet. Nem új ez a probléma, több mint egy évtizede olvashatjuk, hogy a szükséges nyelvvizsga-követelmény teljesítésének hiányában milyen sokan nem kapják meg diplomájukat. 2020-tól már a felsőoktatási felvétel feltétele a B2-es *komplex nyelvvizsga* egy idegen nyelvből.

A társadalmi problémák egy részére megoldás lehet az életen át tartó tanulás (lifelong learning). A folyamatosan megjelenő új kihívásokhoz való alkalmazkodás kompetenciája teszi lehetővé az egyéni boldogulást, a társadalmi részvételt, az aktívabb állampolgári magatartást. A tanuló társadalom felépítésében a könyvtár lokális segítő lehet.

Technológia

A digitális és technológiai forradalom időszakában, amikor az informatikai és kommunikációs eszközök egyre jobban fejlődnek (egyúttal egyre gyorsabban avulnak el) és folyamatosan okos mobileszközökkel vesszük körbe magunkat, alapvető elvárás az adekvát információ vilámgyors, azonnali megtalálása.

Az ötödik generációs mobilhálózattal (5G) jelentős mértékben csökken a várakozási idő, az, hogy az eszköz milyen gyorsan küld és fogad jeleket: a 3G várakozási ideje 100 ms, a 4G esetében 50 ms volt, az 5G-nél ez az időtartam 1 ms lesz. A mobiltelefon és egyéb okoseszközök robbanásszerű térhódítása hétköznapi közelségbe hozta az alig néhány éve még csúcstechnológiaként számon tartott megoldásokat.

A technológiai lépéstartás óriási kihívás, amit közgyűjteményként kizárólag pályázati forrásból tudunk finanszírozni, így a jövőben is minden projektet meg kell ragadnunk, amivel e cél felé tudunk haladni.

A közösségi média népszerűsége nagymértékben szorítja ki a hagyományos módon szervezett médiumokat.

A videók megtekintése, és egyéb szélessávú internet elérést igénylő tevékenységek hétköznapi igényként jelentkeznek a lakosság körében, ezt a szolgáltatók is követik meg-megújuló ajánlataikkal. Ez a célja a Digitális Jólét Program különböző fejlesztéseinek is, melyben a könyvtárunk is részt vesz: az intézményben Digitális Jólét Pont működik.

Mivel a technológiai fejlődés teljesen új szakmákat hoz létre, ezért a munkavállalóknak folyamatosan fejlődnie, tanulnia kell, élete folyamán esetlegesen többször is át kell magát képezni.

Jogi környezet

A jogi környezet folyamatos változása az intézménytől állandó alkalmazkodást követel meg. Az elmúlt két évben módosultak többek között a könyvtárban dolgozók jogállását, bérezését, elismerését, a szakmai mutatókat, a kulturális javak védelmét, a szerzői jogot, a könyvtári dokumentumok digitalizálását, a könyvtári szolgáltatások állami és önkormányzati támogatását érintő különböző szintű jogszabályok.

2018 májusában lépett életbe az európai általános adatvédelmi rendelet (GDPR), ami alapján átdolgoztuk az intézmény adatkezelési szabályzatát. A digitalizálás során elsősorban a szerzői jogi törvény változásait kell figyelembe vennünk és alkalmaznunk. Ezen jogszabályok folyamatos változásához igazodva módosítjuk az intézmény működési dokumentumait.

V. Mikrokörnyezet bemutatása

Kecskemét, az ország legnagyobb megyéjének székhelye, az elmúlt évtizedben dinamikusan fejlődő várossá vált. A fejlődést az is jól mutatja, hogy – míg a megye lakossága az országos tendenciáknak megfelelően fokozatosan csökken – Kecskemét lakossága az utóbbi években stagnál, a gyermekek száma pedig növekszik. A járás területén a munkanélküliségi ráta az elmúlt évek csökkenő tendenciájának folytán minimális, 3,4 százalék.

A megyeszékhelyen gyakorlatilag *teljes a foglalkoztatottság*. Városunkban több nagy, országos jelentőségű vállalat működik. A nyomdaipar területén a *STI Petőfi Nyomda Kft.*, az élelmiszeriparban pedig az *Univer Zrt.* és a *Fornetti Kft.* végez évtizedek óta kiemelkedő tevékenységet. Munkájuk és termékeik országos szinten is ismertek és elismertek. Az utóbbi időszakban a gép- és autóiparban mutatkozott legnagyobb fejlődés. Több nemzetközi nagyvállalat – így a *Knorr-Bremse* és a *Phoenix-Mecano Kft.* – is Kecskeméten nyitotta meg magyarországi gyárát. Legnagyobb mértékben a Mercedes gyár folyamatos bővítése okozott ugrásszerű változást a város gazdasági életében, hiszen ez hatással van más területekre, a beszállító cégek működésére, a lakáspiac alakulására, sőt az oktatásra is. Ezek a vállalatok az ország más részeiről is ide vonzották a munkaerőt.

Kecskemét *25 általános iskolájában* közel 9500, míg a *16 középiskolában* mintegy 7000 diák tanul. Középiskoláink közül három – a Katona József Gimnázium, a Bolyai János Gimnázium és a Bányai Júlia Gimnázium – a felsőoktatási felvételi adatok alapján országosan is az élvonalba tartozik.

A városban tanuló diákok számára könyvtárunk - más intézményekkel együtt - igyekszik biztosítani az iskolán kívüli tanulás és művelődés lehetőségét.

A város felsőoktatásában jelentős, előremutató változást hozott a Kecskeméti Főiskola egyetemmé válása. A korábbi Szolnoki Főiskola és a Kecskeméti Főiskola társulásával létrejött Pallasz Athéné Egyetemen a 2016/17-es tanévtől az eddigi Tanítóképző, Kertészeti és GAMF Kar mellett a Gazdálkodási Kar is beindult. Az intézmény neve 2017-től *Neumann János Egyetem*. Közben épül az Izsáki úton a *Gazdaságtudományi Kar* új campusa, amelyben egy kari könyvtár is helyet kap. Ez a folyamatos fejlesztés hosszabb távon nem csupán a megyeszékhely felsőoktatásának bővülését eredményezi, hanem várhatóan a város kulturális életére és infrastrukturális fejlődésére is jótékony hatással lesz.

Városunk gazdag kulturális életéhez, könyvtárunkhoz hasonlóan, számos intézmény járul hozzá tevékenységével.

1. Swot analízis

Erősségeink: • városközponti elhelyezkedés, akadálymentes könyvtárpépület (fizikailag és kommunikációs tekintetben is) • műszakilag folyamatosan karbantartott épület • önálló gazdálkodás megőrzése • hatékony pályázati munka • teljes körű gépesítettség • megfelelő számú, jól képzett szakember • valamennyi korosztályra történő értő odafigyelés • széleskörű szolgáltatási struktúra • széleskörű szakmai elismertség • jól működő megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer • kiemelkedő könyvtárközi kölcsönzési forgalom • széleskörű igényeket kielégítő, feltárt, ellenőrzött gyűjtemény • felújított berendezésű fiókkönyvtárak és kistelepülési könyvtárak • kedvező szolgáltatási díjak • ingyenesen látogatható programok • értékes ismeretterjesztő programok • felnőttképzési tevékenység • jó partnerkapcsolatok • a minőségirányítás rendszer működtetése	Gyengeségeink: • energetikai korszerűsítésre szoruló épület (világítás, fűtés), légkondicionáló hiánya • a mai trendeknek kevésbé megfelelő honlapstruktúra • könyvtári marketing • közösségi szemlélet változása • a könyvtárosok egy része mérsékelt motivált, kevésbé nyitott az új ismeretekre • a könyvtárosok idegennyelv-ismerete alacsony szintű • a digitalizálás lassú ütemű
Lehetőségeink: • pályázatok további kihasználása • EU pályázatból, városi támogatással energetikai korszerűsítés (világítás, fűtés) és az épület klimatizálása • internethálózat fejlesztése (routerek, kábelek cseréje) • új könyvtári honlap • a távhasználat növelése további elektronikus adatbázisokkal és tudástárakkal • erősebb könyvtári marketing • kapcsolatok erősítése a felsőoktatással, közoktatással és a szakképzéssel • rendszeres igényfelmérés • munkatársi közösségi programok szervezése • a kollégák képzése ingyenes nyelvi programjaikkal (akár nyelvtanári képesítésű munkatársaink vezetésével) • a Közgyműteményi Digitalizálási Stratégiába való bekapcsolódás pályázati program keretében • a Széchenyivárosi Fiókkönyvtár fejlesztése állami és városi támogatással • a városrészek közösségi rendezvényeibe való szerves bekapcsolódás könyvtári szolgáltatásaink bemutatásával	Veszélyek: • az állami támogatás változó szempontja és mértéke • a pályázati lehetőségektől való függőség • anyagi források csökkenése • a jól képzett szakemberek pályaelhagyása az anyagi elismertség hiányában • továbbképzés hiányában a szakmai ismeretek elavulása • a mészhomoktégla épületburkolat és a tető állapotának romlása • a használók számának csökkenése • a személyes partnerkapcsolatok utánpótlásának bizonytalansága

2. A Katona József Könyvtár alapvető céljai:

Könyvtárunk a helyi kulturális élet meghatározó szereplője legyen. A tanulás és kutatás során hasznosítható helyi dokumentumaink digitalizálásával könnyítsük az információkeresést. A használók igényei szerint alakított gyűjteménnyel segítsük a tanulást, ugyanakkor teremtsük meg az igényes szórakozás lehetőségét is. Szervezzünk képzéseket a különböző korosztályból érkező hátrányos helyzetű polgárok felzárkóztatására, a leszakadó rétegek társadalmi integrációjának érdekében. A pályázati lehetőségeket kihasználva tervezzünk és alakítsunk ki új, innovatív szolgáltatásokat, elsősorban a digitális kompetencia fejlesztésére, a kreativitás ösztönzésére. A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működtetésével fejlesszük a megyei települési könyvtárakat és segítsük szakmai munkájukat. Erősítsük marketing tevékenységünket, hogy szolgáltatásaink híre a célközönség minél szélesebb köréhez eljuthasson. Folytassuk a minőségirányítás elveinek követését, őrizzük meg a Minősített Könyvtár címet.

3. Kulcsterületek:

- helyi értékeink megőrzése, átfogó, ütemezett digitalizálási terv
- projektmenedzsment
- hátrányos helyzetűek esélyteremtése
- minden korosztályra kiterjedő szolgáltatási kínálat
- technológiai lépéstartás
- a könyvtárosok nyelvismeretének növelése
- a vidék kulturális esélyteremtése: a Könyvtár, Információs és Közösségi Helyek
- könyvtári marketing
- minőségirányítás a könyvtárban

VI. Stratégiai fejlesztési területek 2019-2022.

Helyi értékeink megőrzése, átfogó, ütemezett digitalizálási terv

A helyi társadalom szempontjából meghatározó, hogy áttekinthetőek és hozzáférhetőek legyenek a számukra legfontosabb kulturális értékek dokumentumai.

A hagyományos megőrzésen alapuló értékátörökítést felváltja a digitális másolat, amely, az eredeti példány védelme mellett, nagyobb eséllyel jut el a felhasználóhoz. A digitális közzététel növeli a társadalmi hasznosulást, általa minőségi és mennyiségi szempontból is javul a hozzáférés saját gyűjteményükhöz.

Digitalizálási munkánk alapvető célja az állományvédelem, az archiválás mellett a tartalom-szolgáltatás fejlesztése, előtérbe helyezve a közzététel szempontjait.

Fontos, hogy bekapcsolódjunk a Könyvtári Digitalizálási Stratégia megvalósításába.

Eddig elsősorban az *aprónyomtatványokat* digitalizáltuk, melyek városunk és megyénk kulturális eseményeit dokumentálják, jelentős forrást – sok máshol nem, vagy nehezen hozzáférhető anyagot – nyújtva a helytörténeti kutatók számára.

Az aprónyomtatványok közül a *plakátok* digitalizálására eddig megfelelő eszköz hiányában nem volt lehetőségünk. Mivel ezek a dokumentumok forrásértéküknél fogva kultúrtörténeti és várostörténeti szempontból a kutatók számára is nagy érdeklődésre tartanak számot, szeretnénk ebben az irányban bővíteni a feldolgozást.

A *kecskeméti iskolatörténet* feldolgozásaként helyi pedagógus-szerzők köteteinek (elsősorban középiskolásoknak szánt természettudományi *tankönyvek* és *iskolai értesítők*) digitalizálását tervezzük.

Tóth Sándor fotóriporter fotógyűjteménye az egész megye képes dokumentációját adja az 1960-1980-as évekről, melynek egy része ugyan megjelent a Petőfi Népe című megyei napilap oldalain, az eredeti fotók azonban minőségben jelentősen meghaladják a sajtóban megjelenteket, így indokolják a digitalizálást.

Feladatok:

- a szakszerű helyismereti gyűjtőmunka és feltárás eredményeinek vizsgálata a helyi társadalom igényeinek megfelelően, új szolgáltatások előállítása
- pályázati forrásból teremtjük elő a digitalizálási munkához szükséges eszközöket és humánerőforrást
- szakmai alaposítással digitalizáljuk a fent említett helyismereti gyűjteményi részeket (plakátok, kecskeméti pedagógusok tankönyvei, iskolai évkönyvek és értesítők, Tóth Sándor fénykép-gyűjteménye)
- a digitalizált anyagokat felhasználóbarát módon és felületen bocsátjuk olvasóink rendelkezésére

Projektmenedzsment

Pályázati források nélkül egy közgyűjtemény nem csupán a fejlődés lehetőségét veszítené el, de meglévő értékeinek a fenntartása is veszélybe kerülne. Intézményünk komoly pályázatírói múlttal és gyakorlattal rendelkezik. Az elmúlt években három nagy Európai Unió projektet (EFOP-3.3.2-16, EFOP-3.7.3-16, EFOP-4.1.8-16) nyertünk el támogatást, de évről évre pályázunk a Nemzeti Kulturális Alaphoz és részesülünk a kecskeméti Városi Támogatási Programból is. A jövőben is igyekszünk minden lehetőséget megragadni, különösen is számítunk egy az épületenergetikai korszerűsítésre vonatkozó pályázat kiírására.

Feladatok:

- a pályázatfigyeléssel megbízott munkatársak egyéb feladatainak csökkentése, hogy több idő és energia jusson erre a területre
- a műszaki-és gazdasági vezetők előzetes tervet készítenek az intézmény energetikai korszerűsítésével kapcsolatosan

Hátrányos helyzetűek esélyteremtése

A pályázati anyagok elkészítése során odafigyelünk arra, hogy – ha van rá lehetőség – javítsuk infrastrukturális adottságainkat, valamint cseréljük vagy gazdagítsuk azon eszközeink, berendezéseink számát, amivel a bármilyen fogyatékból hátrányt szenvedő használóink integrációját, életminőségüket és a kultúrához, információhoz való hozzáférésüket segítjük. Az EFOP-3.7.3-16 projekt keretében 2018-tól megvalósuló – a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózását célzó – képzési programokat (pl. *Okosodj a könyvtárral!* látássérülteknek) tovább folytatjuk. A könyvtár évek óta szakmai kapcsolatot tart fenn a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézettel, ahol a kollégák a fogvatartottaknak tartanak különböző ismeretterjesztő foglalkozásokat. Ennek forrása szintén ez az EFOP-projekt.

Feladatok:

- felülvizsgáljuk, megújítjuk és javítjuk a hátrányos helyzetűeket segítő szervezetekkel való együttműködésünket
- tervezési és döntési szituációkban figyelembe vesszük ezen szervezetek és fogyatékból élő munkatársaink észrevételeit és tanácsait
- érzékenyítő könyvtári programokat szervezünk a többségi társadalom számára a tolerancia, az elfogadás, az empátia fejlesztésére

Minden korosztályra kiterjedő szolgáltatási kínálat

A 3 éves kor alatti gyermekeknél elért eredményeinket fejleszteni kívánjuk, szeretnénk elérni a hátrányos helyzetű gyermekolvasókat és szüleiket. Az óvodás és kisiskolás korosztály esetében a szövegértés fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt, a kulcskompetenciákon kívül a tartalomfüggetlen kompetenciák, így a tanulás tanulása, az együttműködésre való alkalmaság, a problémamegoldó képesség, a kreativitás és motiváció fejlesztése a célunk. A tini korosztály minél szélesebb körének elérésére törekszünk, olvasáspedagógiai módszerek alkalmazásával a kultúra iránt fogékony, tudatos felnőtté váláshoz segítjük az ifjúságot.

A könyvtár személyes használatában az aktív dolgozók kevésbé vannak jelen, ami természetes jelenség, hiszen rájuk jut a legtöbb időt igénylő társadalmi szerepvállalás. Az egészséges fizikai, szellemi és mentális állapothoz nekik is szükségük van azokra az információkra, melyek nagy része még mindig könyvekben található, ezért törekszünk a gyors és hatékony könyvtárhasználat biztosítására. A felnőtteknek szóló könyvtári programokat és előadásokat

olyan időpontokra szervezzük, amelyek a dolgozók legnagyobb részének is megfelelőek lehetnek.

Az aktív idősödés folyamatában könyvtárunknak jelentős szerepe van. Szolgáltatásaink, tanfolyamaink nemcsak a tudástársadalom építését segítik elő, hanem jelentős hatással vannak az egészséges öregedés folyamatára is. Meg kell teremtenünk azt a közeget, ahol az időskorúak egymást megismerve, elfogadva, közös cselekvésre ösztönözve őrzik szellemi aktivitásukat, fizikai állóképességüket, egészségüket, ami természetesen kihat életminőségükre is.

Feladatok:

- fejlesztjük a 3 év alatti korosztály könyvtárhasználatára terén elért eredmények kommunikációját
- partnerkapcsolatokat alakítunk ki a hátrányos helyzetű gyermekek felkutatásához
- pályázati segítséggel kompetenciafejlesztő foglalkozásokat tervezünk és tartunk az óvodás és általános iskolás korosztály számára
- a tini korosztály számára igényfelmérésen alapuló új szolgáltatásokat alakítunk ki
- bővítjük a távhasználatú igénybe vehető szolgáltatások körét
- fejlesztjük a könyvtári portált
- könyvtári kisközösségeket, ismeretterjesztő előadásokat és az adott korosztály igényeihez igazított képzéseket szervezünk

Technológiai lépéstartás

Nonprofit intézményként különösen nehéz feladat lépést tartani a technológiai változásokkal, főként a korszerű eszközök magas költsége miatt. Ugyanakkor fontos, hogy munkatársaink nyitottak és motiváltak legyenek az ezekkel kapcsolatos ismeretek megszerzésére.

A leszakadó társadalmi csoportok felzárkóztatásának érdekében törekednünk kell arra, hogy azokat a használókat, akiknek nincs lehetőségük saját eszközre, segítsük abban, hogy itt kipróbálhassák, megtanulhassák és gyakorolhassák a kezelésüket, valamint érdemben használhassák azokat.

A *robotikai* foglalkozások keretén belül a résztvevők megismerkedhetnek a robotok építésének, használatának, programozásának alapjaival. Betekintést nyerhetnek abba, milyen hatással lehetnek a robotok a jelenben és a közeljövőben a mindennapi életre és a munkaerőpiacra, így a foglalkozásoknak az ismeretterjesztésen, a digitális készségek fejlesztésén kívül pályaaorientációs hatásuk is lehet.

Feladatok:

- a gyűjteményszervezésben különös figyelmet kell fordítani az informatikával, technológiával kapcsolatos szakirodalom folyamatos fejlesztésére
- pályázati forrásból törekedni kell eszközparkunk rendszeres megújítására

- a munkatársak kiválasztásánál fontos szempont a műszaki, informatikai-és digitális kompetencia, amit belső és külső képzésekkel folyamatosan fejlesztünk
- képzéseket és szolgáltatásokat szervezünk új eszközeink megismerésére, használatára

A nyelvtanulás ösztönzése, a könyvtárosok nyelvismeretének növelése

A könyvtárak szerepe a nyelvtanulásban kulcsfontosságú lehet, mivel a különórát és a drága nyelvkönyveket a társadalom jelentős része nem engedheti meg magának. Az idegen nyelvű állományunkat (nyelvkönyveket, folyóiratokat, elektronikus dokumentumokat) az elmúlt évben egy olyan helyiségbe helyeztük át, ami közösségi térként is funkcionál. Ez a változás lehetőséget teremt többek között idegen nyelvi kurzusok, kommunikáció-fejlesztő társalgó klubok, és anyanyelvi lektorok által tartott előadások megtartására. Feliratos DVD filmjeink a játékos tanulás formáját biztosítják a használóknak.

Új kihívások a Neumann Egyetem, a jelentős külföldi cégek betelepülése; a széleskörű turizmus, a nemzetközi könyvtáros képzésbe való bekapcsolódás miatt egyre általánosabb elvárás a több nyelven történő szolgáltatásképesységünk fejlesztése nemcsak virtuálisan, hanem személyes látogatóink számára is.

Feladatok:

- fejleszteni kell munkatársaink nyelvtudását. Feladatunk szolgáltatásainkkal és gyűjteményünkkel segíteni tanulásukat, tájékozódásukat.
- szorgalmaznunk kell a nyelvi klubok működését partnereket találva

A vidék kulturális esélyteremtése: a Könyvtár, Információs és Közösségi Helyek

A vidéken élők egyenlő esélyű hozzáférése a korszerű szolgáltatásokhoz: a *Bács-Kiskun Megyei Könyvtárellátási Szolgáltatás (BK SZ)*.

A *Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer* a kistépüléseken élők kulturális alapellátásának meghatározó része. A Katona József Könyvtár élen járt a rendszer kialakításában, melynek kiépítése megyénkben szinte befejeződött.

A helyi kis közösségek kialakításának egyik eszköze a 2015-ben elindult országos *KönyvtárMozi* program. Ennek célja, hogy azokon a kistépüléseken, ahol régóta nincs mozi, a könyvtár helyet adjon magyar filmkincseink vetítésének és teret biztosítson annak is, hogy az emberek meg tudják vitatni a látottakat, kapcsolódó emlékeiket, élményeiket. A csak a könyvtári szolgáltató helyeken elérhető *KönyvtárMozi* vetítéseket jelenleg szolgáltató helyeink több mint felén élvezhetik, ezt a következő ciklusban szeretnénk még több település lakosságára kiterjeszteni.

Feladatok:

- a településeket segítjük a pályázatok előkészítése és megvalósítása során
- a szolgáltatásokkal kapcsolatosan elégedettségméréseket végzünk
- igényfelmérések mentén a szolgáltatásokat folyamatosan fejlesztjük és bővítjük
- növeljük a KönyvtárMozi szolgáltatáshoz csatlakozó könyvtáraink számát

Könyvtári marketing

A könyvtár külső kommunikációjának megújítása, a hatékonyabb információközvetítés eléréséhez a közösségi oldalak legoptimálisabb kihasználásával és a legújabb trendek követésével.

Feladatok:

- kommunikációs tevékenységünk vizsgálata és fejlesztése, a célcsoportok és szolgáltatások meghatározása kommunikációs csatornák szerint
- kapcsolatok szélesítése a kulturális és oktatási intézményekkel, a helyi médiával, sajtóvisszhang és olvasói visszajelzések elemzése
- honlapfejlesztés, elsősorban a modernebb megjelenés és a mobil eszközökkel való használhatóság érdekében
- lehetőség szerint marketing szakember alkalmazása

Minőségirányítás a könyvtárban

Munkatársaink rendszeres és folyamatos külső és belső képzéseivel törekszünk arra, hogy minél többen magukévá tegyék a minőségirányítással kapcsolatos ismereteket, és hogy annak szellemében gondolkozzanak és végezzék munkájukat. Megtartjuk és fejlesztjük a teljes körű minőségirányítás mellett elkötelezett intézményünk elért eredményeit (Minősített Könyvtár cím, 2014 és a Könyvtári Minőségi Díj, 2015).

Feladatok:

- a minőségügyi dokumentáció folyamatos felülvizsgálata, aktualizálása, a változások követése
- széleskörű partnerségünk fenntartása, erősítése
- szolgáltatásaink fejlesztésével hozzájárulunk az emberek életminőségének javításához
- a minőségirányítással kapcsolatos támogatásokat kihasználjuk

VII. Finanszírozási források számba vétele

A Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár kezdettől fogva több forrásra épülő finanszírozással igyekszik egyensúlyba tartani gazdálkodását.

A források jelentős részét az állami finanszírozás adja, ennek aránya az elkövetkező években is hasonlóan meghatározó mértékű marad.

Az intézményi saját bevétel aránya 10% alatti, ez várhatóan nem fog változni jelentősen.

A kistélepülési feladatok támogatása az ellátott településszám függvénye, további jelentős növekedés nem valószínűsíthető.

Az elmúlt években elnyert Európai Uniós támogatások (EFOP-3.3.2-16, EFOP-3.7.3-16, EFOP-4.1.8-16) 2020-ig tartanak, de a forrásokat lehetőség szerint utána is pályázati támogatásokkal igyekszünk majd kiegészíteni.

Az ellátandó feladatok forrásaként szerepel még a központi támogatásként tervezett Országos Dokumentum-ellátási Rendszer költségvetési kerete, illetve az érdekeltségnövelő támogatás.

VIII. A megvalósulás várható hatásai

A Katona József Könyvtár megőrzi vezető szerepét a hazai könyvtárügyben. Kecskemét város lakossága magas szintű szolgáltatásokat vehet igénybe az elkövetkezendő években is, ugyanakkor a megyében eredményesen működik a Bács-Kiskun Megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer, amelynek működése jelentős fejlődést generál a kistélepüléseken.

A könyvtár nemcsak fontos dokumentum- és információszolgáltató hely lesz a jövőben is, hanem felerősödik közösségi szintér szerepe, a befogadás, az esélynövelés kiemelkedő szerepévé válik.

Továbbra sem lesznek kiszámíthatóak a fejlesztési, működési források, de a jól felkészült szakmai közösségünk kiegyensúlyozott és eredményes intézményt fog működtetni, hozzájárulva az emberek jobb életminőségének megteremtéséhez a szabadon hozzáférhető információk, közösségi szolgáltatások biztosításával.